DAVLAT MOLIYAVIY SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI

Ikromov Anvar Zuxriddin o'g'li
Magistrant, Navoiy Innovatsiyalar Universiteti
Email: ikromovanvar2003@gmail.com

Annotatsiya. *Mazkur maqolada davlat moliyaviy siyosatini takomillashtirishning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan atroflicha tahlil qilinadi. Davlat byudjeti, soliq siyosati va bank-moliya mexanizmlarining iqtisodiy o'sish, investitsiya faolligi hamda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi roli ochib beriladi. Shuningdek, moliyaviy siyosat samaradorligini oshirish orqali real sektorni rivojlantirish, davlat xarajatlarini optimallashtirish va moliyaviy resurslardan oqilona foydalanish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi. Tadqiqot natijalari davlat moliyaviy siyosatini takomillashtirish iqtisodiy barqarorlik va uzoq muddatli rivojlanishning muhim omili ekanligini ko'rsatadi.*

Kalit so'zlar: *davlat moliyaviy siyosati, iqtisodiy samaradorlik, byudjet siyosati, soliq tizimi, bank tizimi, moliyaviy barqarorlik.*

Abstract. *This article provides a comprehensive scientific and practical analysis of the impact of improving state financial policy on economic efficiency. The role of the state budget, tax policy, and banking and financial mechanisms in ensuring economic growth, investment activity, and macroeconomic stability is examined. Special attention is paid to the development of the real sector, optimization of public expenditures, and rational use of financial resources through effective financial policy. The study shows that improving state financial policy is a key factor in achieving sustainable economic development and financial stability.*

Keywords*: state financial policy, economic efficiency, budget policy, tax system, banking system, financial stability.*

Аннотация. *В статье всесторонне анализируется влияние совершенствования государственной финансовой политики на экономическую эффективность с научно-теоретической и практической точки зрения. Раскрывается роль государственного бюджета, налоговой политики и банковско-финансовых механизмов в обеспечении экономического роста, инвестиционной активности и макроэкономической стабильности. Особое внимание уделяется развитию реального сектора, оптимизации государственных расходов и рациональному использованию финансовых ресурсов. Результаты исследования подтверждают, что совершенствование*

государственной финансовой политики является важным фактором устойчивого социально-экономического развития.

***Ключевые слова**: государственная финансовая политика, экономическая эффективность, бюджетная политика, налоговая система, банковская система, финансовая стабильность.*

Kirish

Bugungi globallashuv va iqtisodiy integratsiya sharoitida davlat moliyaviy siyosati mamlakatning barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini ta’minlovchi muhim omillardan biri hisoblanadi. Davlat moliyaviy siyosati orqali iqtisodiy resurslarni qayta taqsimlash, ustuvor sohalarni moliyalashtirish, aholi farovonligini oshirish va makroiqtisodiy muvozanatni saqlash vazifalari amalga oshiriladi. Ayniqsa, moliya va bank sohasi orqali iqtisodiy jarayonlarni tartibga solish bugungi kunda dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Zamonaviy iqtisodiy sharoitda iqtisodiy samaradorlikka erishish faqatgina moliyaviy resurslar hajmiga emas, balki ularning qanday boshqarilishiga ham bog‘liqdir. Davlat byudjeti, soliq siyosati va bank tizimi o‘rtasidagi o‘zaro uyg‘unlik iqtisodiy o‘sish sur’atlari, investitsiya muhitining jozibadorligi va ijtimoiy barqarorlikka bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli, davlat moliyaviy siyosatini takomillashtirish masalalarini chuqur ilmiy o‘rganish muhim ahamiyatga ega.

Davlat moliyaviy siyosati — bu davlat tomonidan moliyaviy resurslarni shakllantirish, taqsimlash va ulardan foydalanish jarayonini boshqarishga qaratilgan iqtisodiy choralar majmuasidir. U byudjet siyosati, soliq siyosati, pul-kredit siyosati hamda davlat qarzini boshqarish kabi asosiy yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi.

Byudjet siyosati davlat moliyaviy siyosatining asosiy bo‘g‘ini bo‘lib, u orqali davlat daromadlari va xarajatlari o‘rtasidagi muvozanat ta’minlanadi. Davlat xarajatlarining ustuvor yo‘nalishlarga yo‘naltirilishi, xususan, infratuzilma, ta’lim, sog‘liqni saqlash va sanoat sohalariga investitsiya kiritilishi iqtisodiy samaradorlikni oshiradi.

Soliq siyosati esa nafaqat byudjet daromadlarini shakllantiradi, balki tadbirkorlik faoliyatini rag‘batlantirish, investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy faollikni oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Soliq tizimining soddaligi va shaffofligi iqtisodiy subyektlar faoliyatiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Bank-moliya tizimi orqali moliyaviy resurslarni samarali taqsimlash real sektor rivojini ta’minlaydi. Kreditlash mexanizmlarining takomillashuvi, moliyaviy vositalarning kengayishi va bank tizimi barqarorligi iqtisodiy samaradorlikning muhim shartlaridan biridir.

Davlat moliyaviy siyosatini takomillashtirish iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim omili hisoblanadi. Byudjet mablag‘laridan oqilona foydalanish va

ularni ustuvor tarmoqlarga yo‘naltirish iqtisodiy o‘sish sur’atlarini tezlashtiradi. Ayniqsa, innovatsion loyihalar va ishlab chiqarish sohasiga qaratilgan investitsiyalar uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanishni ta’minlaydi.

Soliq siyosatini takomillashtirish iqtisodiy faollikni oshirishga xizmat qiladi. Soliq yukining maqbullashtirilishi tadbirkorlik subyektlari faoliyatini kengaytiradi, yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartiradi va bandlik darajasini oshiradi. Natijada, davlat byudjeti daromadlari barqaror manbalar hisobiga ko‘payadi. Bank tizimi orqali kredit resurslaridan samarali foydalanish real sektorni qo‘llab-quvvatlashga xizmat qiladi. Foiz stavkalarining maqbulligi va moliyaviy nazoratning kuchaytirilishi investitsiya faolligini oshirib, yalpi ichki mahsulot hajmining o‘sishiga olib keladi. Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, samarali davlat moliyaviy siyosati iqtisodiy taraqqiyotning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Germaniya, AQSh va Yaponiya kabi mamlakatlarda byudjet intizomi, soliq tizimining shaffofligi va bank sektorining barqarorligi iqtisodiy o‘sishning muhim asosini tashkil etadi.

O‘zbekiston sharoitida ham so‘nggi yillarda davlat moliyaviy siyosatini takomillashtirishga qaratilgan keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Byudjet ochiqligi, soliq tizimining soddalashtirilishi va bank sektorini modernizatsiya qilish iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Ushbu islohotlar investitsiya muhitini yaxshilab, iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashga imkon bermoqda.

Xulosa qilib aytganda, davlat moliyaviy siyosatini takomillashtirish iqtisodiy samaradorlikni oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Byudjet, soliq va bank-moliya mexanizmlarini o‘zaro uyg‘unlashtirish orqali iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash, investitsiya faolligini oshirish va aholi farovonligini yuksaltirish mumkin. Shu bois, davlat moliyaviy siyosatini zamonaviy iqtisodiy talablar asosida izchil rivojlantirish mamlakatning uzoq muddatli ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy Majlisga Murojaatnomalari. – Toshkent, 2023–2025 yy.
2. O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. Davlat byudjeti va moliyaviy siyosat bo‘yicha rasmiy ma’lumotlar. – Toshkent.
3. O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Pul-kredit siyosati sharhlari va statistik ma’lumotlar. – Toshkent.
4. Musgrave R.A. Public Finance in Theory and Practice. – New York: McGraw-Hill, 2019.
5. Samuelson P.A., Nordhaus W.D. Economics. – New York: McGraw-Hill Education, 2020.

6. Stiglitz J.E. Economics of the Public Sector. – New York: W.W. Norton & Company, 2018.
7. Keynes J.M. The General Theory of Employment, Interest and Money. – London: Palgrave Macmillan, 2016.

